

Udskriftsdato: 21. december 2025

2011/1 BSF 25 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om en fælles international fortolkning eller ændring af FN's statsløsekonvention

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 21. december 2011 af Tom Behnke (KF), Benedikte Kiær (KF), Mike Legarth (KF), Kristian Jensen (V), Jan E. Jørgensen (V) og Karsten Lauritzen (V)

Forslag til folketingsbeslutning

om en fælles international fortolkning eller ændring af FN's statsløsekonvention

Folketinget opfordrer regeringen til inden den 1. marts 2012 sammen med de lande, der har ratificeret FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, at tage initiativ til forhandlinger om en fortolkning eller ændring af konventionen, således at behandlingen af en ansøgning om statsborgerskab kan afvises eller sættes i bero, når sikkerhedsmyndighederne i det pågældende land vurderer, at ansøgeren udgør – eller kan komme til at udgøre – en risiko for landets sikkerhed.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne mener, at Danmark skal overholde de internationale konventioner, som vi har ratificeret. FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed skal således overholdes, og det er også årsagen til, at forslagsstillerne accepterer, at statsløse personer, som er omfattet af konventionen, skal kunne opnå dansk statsborgerskab på lempeligere vilkår end andre.

I forbindelse med Folketingets behandling af L 11 (indfødsrets meddelelse), som blev vedtaget af Folketinget den 20. december 2011, er der imidlertid opstået en helt urimelig retstilstand. Med vedtagelsen af lovforslaget fik en statsløs person statsborgerskab, selv om Politiets Efterretningstjeneste i forhold til den pågældende person havde anbefalet, at ansøgningen blev udsat.

Retstilstanden er nu den, at en herfødt statsløs ansøger, der ønsker dansk statsborgerskab, kan afvises i overensstemmelse med konventionen, hvis den pågældende er dømt for en forbrydelse, der giver 5 års fængsel eller mere, eller hvis vedkommende er dømt for at være til fare for landets sikkerhed. Hvis den statsløse ansøger endnu ikke er dømt, men af Politiets Efterretningstjeneste vurderes til at være eller kunne blive til fare for landets sikkerhed, fortolker regeringen FN-konventionen så snævert, at det ikke er nok til, at ansøgningen udsættes i f.eks. 5 år.

Det kan ifølge forslagsstillerne under ingen omstændigheder være rigtigt, at internationale konventioner afskærer landene fra at værge for sig og tage deres forholdsregler i forhold til sådanne personer. Danmarks sikkerhed må gå forud for internationale konventioner. Forslagsstillerne mener, at der i en sådan situation skal være mulighed for at give afslag på ansøgningen om dansk statsborgerskab eller udsætte den.

I forbindelse med udvalgsbehandlingen af L 11 (indfødsrets meddelelse) er det kommet frem, at andre lande, som har ratificeret FN-konventionen, måske ikke tolker den lige så stramt, som den danske regering gør. Regeringen opfordres derfor til at sørge for, at den urimelige retstilstand bringes til ophør, således at det fremover er muligt for Danmark at afvise eller udsætte en ansøgning om statsborgerskab fra en statsløs person omfattet af konventionen, hvis den pågældende af Politiets Efterretningstjeneste vurderes til at være eller kunne blive til fare for landets sikkerhed.

Regeringen opfordres til at tage initiativ til at drøfte problemstillingen med de lande, der har ratificeret konventionen – med henblik på at blive enige om at fortolke eller præcisere konventionens tekst således, at behandlingen af en ansøgning om statsborgerskab kan afvises eller sættes i bero, når landets sikkerhedsmyndigheder konkret anbefaler det.

Skriftlig fremsættelse

Tom Behnke (KF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en fælles international fortolkning eller ændring af FN's statsløsekonvention

(Beslutningsforslag nr. B 25)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

FN's konvention om begrænsning af statsløshed (1961)

De kontraherede stater, som handler i henhold til den af De forenede Nationers Generalforsamling den 4. december 1954 vedtagne resolution 896 (IX), og som anser det for ønskeligt at begrænse statsløshed ved mellemfolkelig overenskomst, er blevet enige om følgende:

Artikel 1

1. en kontraherende stat skal give statsborgerret til personer, der er født på dens territorium, og som ellers ville blive statsløse. Sådan statsborgerret skal gives

a) ved fødsel, i henhold til lov, eller

b) efter ansøgning, som af den pågældende selv ellers på hans vegne indgives til vedkommende myndighed i den af landets lovgivning foreskrevne form. Medmindre andet følger af bestemmelserne i denne artikels stk. 2, kan en sådan ansøgning ikke afslås.

En kontraherende stat, hvis lovgivning hjemler meddelelse af statsborgerret i overensstemmelse med punkt b) i dette stk., kan også meddele statsborgerret i henhold til lov under sådanne aldersmæssige og andre betingelser, som måtte være foreskrevet i den nationale lovgivning.

En kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret i henhold til denne artikels stk. 1 b) afhængig af een eller flere af følgende betingelser:

a) at ansøgning indgives inden for et af den kontraherende stat fastsat tidsrum, begyndende senest med 18-års alderen og ophørende tidligst med 21-års alderen, dog at der tilstås den pågældende mindst eet år, i løbet af hvilket han i henhold til lovgivningen kan indgive ansøgning på egne vegne uden at skulle indhente samtykke hertil.

b) at den pågældende har haft fast bopæl på den kontraherende stats territorium i en af denne stat fastsat periode, der dog højst må være på fem år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse, eller på ti år ialt;

c) at den pågældende ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på fem år eller derover for en strafbar handling;

d) at den pågældende altid har været statsløs.

3. Uanset bestemmelserne i denne artikels stk. 1 b) og stk. 2 skal et barn, der er født i ægteskab på den kontraherende stats territorium, og hvis moder har statsborgerret i denne stat, ved fødslen erhverve samme statsborgerret, såfremt det ellers ville blive statsløs.

4. En kontraherende stat skal meddele statsborgerret til enhver person, der ellers ville blive statsløs, og som ikke kan erhverve statsborgerret i den kontraherende stat, på hvis territorium han er født - fordi han har passeret aldersgrænsen for indgivelse af ansøgning herom eller ikke opfylder de stillede bopælsbetingelser - såfremt en af hans forældre på tidspunktet for hans fødsel var statsborger i førstnævnte kontraherende stat. Hvis den pågældendes forældre på tidspunktet for hans fødsel ikke havde samme statsborgerret, skal spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende i statsborgerretlig henseende bør følge faderen eller moderen, afgøres i henhold til den i den kontraherende stat gældende lovgivning. Hvis ansøgning om erhvervelse af sådan statsborgerret er nødvendig, skal denne indgives til vedkommende myndighed af ansøgeren selv eller på hans vegne i den af det pågældende lands lovgivning foreskrevne form. Bortset fra de i denne artikels stk. 5 nævnte tilfælde kan sådan ansøgning ikke afslås.

5. En kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret i henhold til bestemmelserne i denne artikels stk. 4 afhængig af een eller flere følgende betingelser:

- a) at ansøgning indgives, før ansøgeren har opnået en af den kontraherende stat fastsat alder, der dog skal være mindst 23 år;
- b) at den pågældende har haft fast bopæl på den kontraherende stats territorium i en af denne stat fastsat periode, der dog højst må være på tre år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse;
- c) at den pågældende altid har været statsløs.

Artikel 2

Et på en kontraherende stats territorium fundet hittebarn skal, hvor der ikke foreligger bevis for det modsatte, anses som født på dette territorium af forældre, der har statsborgerret i den pågældende stat.

Artikel 3

Med henblik på afgrænsning af de kontraherende staters forpligtelser i medfør af denne konvention skal fødsel om bord på skib eller luftfartøj betragtes som sket på den stats territorium, under hvis flag skibet sejler, eller i hvilken luftfartøj er registreret.

Artikel 4

1. En person, der ikke er født på en kontraherende stats territorium, men hvis fader eller moder på tidspunktet for fødslen var statsborger i en kontraherende stat, skal erhverve statsborgerret i denne stat, hvis han ellers ville blive statsløs. Har forældrene på tidspunktet for fødslen ikke samme statsborgerret skal spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende i statsborgerretlig henseende skal følge faderen eller moderen, afgøres efter den kontraherende stats lovgivning. Statsborgerret, som meddeles i henhold til bestemmelserne i dette stk., skal gives:

- a) ved fødslen, i henhold til lov, eller
- b) efter en af den pågældende selv eller på hans vegne til vedkommende myndighed indgivet ansøgning den af landets lovgivning foreskrevne form. Medmindre andet følger af bestemmelserne i denne artikels stk. 2, kan en sådan ansøgning ikke afslås.

2. En kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret i henhold til bestemmelserne i denne artikels stk. 1 afhængig af een eller flere af følgende betingelser:

- a) at ansøgning indgives, inden ansøgeren når en af den kontraherende stat fastsat alder, der dog skal være mindst 23 år;
- b) at den pågældende har haft fast bopæl på den kontraherende stats territorium i et af denne stat fastsat tidsrum, der dog højst må være på tre år umiddelbart forud for ansøgningen indgivelse;
- c) at den pågældende ikke ved nogen domstol er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed;
- d) at den pågældende altid har været statsløs.

Artikel 5

1. Hjemler lovgivningen i en kontraherende stat fortabelse af statsborgerret som følge af ændringer i en statsborgers personlige status, f.eks. ved ægteskabs indgåelse eller opløsning, legitimation, anerkendelse

af faderskab eller adoption, skal sådan fortabelse være betinget af besiddelse eller erhvervelse af anden statsborgerret.

2. Hvis et uden for ægteskab født barn fortaber sin statsborgerret i en kontraherende stat i henhold til denne stats lovgivning som følge af anerkendelse af faderskabet, skal der gives barnet lejlighed til at generhverve statsborgerretten ved skriftlig ansøgning til vedkommende myndighed, og de for imødekomme af en sådan ansøgning gældende betingelser må ikke være strengere end de i denne konventions artikel 1, stk. 2 fastsatte.

Artikel 6

Hvis en persons ægtefælle eller børn i henhold til en kontraherende stats lovgivning mister statsborgerretten som følge af, at den nævnte person fortaber eller fratages sin statsborgerret, skal deres fortabelse af statsborgerret være betinget af besiddelse eller erhvervelse af anden statsborgerret.

Artikel 7

1.a) Såfremt en kontraherende stats lovgivning tillader frasigelse af statsborgerret, må sådan frasigelse ikke medføre fortabelse af statsborgerret, medmindre den pågældende besidder eller erhverver anden statsborgerret.

b) Bestemmelsen i stk. a) i dette stk. kommer ikke til anvendelse, for så vidt den er i strid med de principper, der er fastlagt i artiklerne 13 og 14 i den af De forenede Nationers Generalforsamling den 10. december 1948 tiltrådte Verdenserklæring om Menneskerettighederne.

2. En statsborger i en kontraherende stat, som ansøger om naturalisation i et fremmed land, skal ikke fortabe sin statsborgerret, medmindre han erhverver eller har fået tilsagn om at kunne erhverve statsborgerret i vedkommende fremmede land.

3. Medmindre andet følger af stk. 4 og 5 i denne artikel, skal en statsborger i en kontraherende stat ikke på grund af udrejse, bopæl i udlandet, undladelse af registrering eller af lignende årsager fortabe sin statsborgerret, såfremt han derved ville blive statsløs.

4. En naturaliseret person kan fortabe sin statsborgerret som følge af bopæl i udlandet i en i den kontraherende stats lovgivning fastsat periode, der dog skal være på mindst syv på hinanden følgende år, såfremt han ikke over for vedkommende myndighed erklærer, at han ønsker at bevare sin statsborgerret.

5. Er en statsborger i en kontraherende stat født uden for statens territorium, kan denne stats lovgivning gøre bevarelse af statsborgerret efter udløbet af eet år, regnet fra myndighedsalderens opnåelse, betinget af fast bopæl på dette tidspunkt på statens territorium eller registrering hos vedkommende myndighed.

6. Bortset fra de i denne artikel nævnte tilfælde kan ingen person fortabe sin statsborgerret i en kontraherende stat, dersom sådan fortabelse ville gøre ham statsløs, og selv om en sådan fortabelse ikke måtte være udtrykkelig udelukket ifølge andre bestemmelser i denne konvention.

Artikel 8

1. En kontraherende stat må ikke fratage nogen person statsborgerretten, hvis en sådan fratagelse ville gøre den pågældende statsløs.

2. Uanset bestemmelsen i denne artikels stk. 1 kan en person fratages statsborgerret i en kontraherende stat:

a) i de tilfælde, hvor artikel 7. stk. 4 og 5 tillader, at en person fortaber sin statsborgerret;

b) hvor statsborgerret er opnået ved urigtige anbringender eller svig.

3. Uanset bestemmelserne i denne artikels stk. 1 bevarer en kontraherende stat adgangen til at fratage en person statsborgerretten, hvis den på undertegnelses-, ratifikations- eller tiltrædelsesdatoen udtrykkeligt afgiver erklæring om, at den ønsker at bevare denne adgang af een eller flere af følgende grunde, når disse indgår i statens lovgivning på det pågældende tidspunkt:

a) at den pågældende i strid med sin loyalitetspligt over for den kontraherende stat

i) på trods af den kontraherende stats udtrykkelige forbud har ydet eller har fortsat med at yde en anden stat tjenester eller har modtaget eller har fortsat med at modtage vederlag fra en anden stat, eller

ii) har udvist en for statens livsvigtige interesser særdeles skadelig adfærd;

b) at den pågældende har aflagt ed til eller afgivet formel erklæring om tilhørsforhold til en anden stat eller klart har vist sin beslutning om at unddrage sig sit tilhørsforhold til den kontraherende stat.

4. En kontraherende stat kan kun udøve den i henhold til denne artikels stk. 2 og 3 givne adgang til at fratage statsborgerret med hjemmel i love, der giver den pågældende rimelig lejlighed til at gøre sine indsigelser gældende for en domstol eller anden uafhængig instans.

Artikel 9

Ingen kontraherende stat må fratage nogen person eller persongruppe deres statsborgerret af racemæssige, etniske religiøse eller politiske grunde.

Artikel 10

1. Alle traktater mellem kontraherende stater vedrørende overdragelse af territorium skal indeholde bestemmelser med henblik på at sikre, at ingen person bliver statsløs som følge af overdragelsen. En kontraherende stat skal så vidt muligt drage omsorg for, at enhver sådan traktat, der afsluttes med en ikke-kontraherende stat, indeholder sådanne bestemmelser.

2. I mangel af sådanne bestemmelser skal en kontraherende stat, som får overdraget eller på anden måde erhverver territorium, give statsborgerret til personer, der i modsat fald ville blive statsløse som følge af overdragelsen eller erhvervelsen.

Artikel 11

De kontraherende stater påtager sig inden for De forenede Nationers rammer, og snarest efter deponering af det sjette ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument, at virke til fremme af oprettelse af en institution, hvor personer, der anser sig for omfattet af konventionens bestemmelser, kan få deres krav undersøgt og modtage bistand ved forelæggelsen af dem hos vedkommende myndighed.

Artikel 12

1. Over for en kontraherende stat, der ikke i henhold til bestemmelserne i denne konventions artikel 1, stk. 1, eller artikel 4 meddeler statsborgerret ved fødsel i henhold til lov skal bestemmelserne i artikel 1, stk. 1, respektive artikel 4, finde anvendelse på såvel personer, der fødes før, som personer, der fødes efter denne konventionsikrafttrædelse.

2. Bestemmelserne i denne konventions artikel 1, stk. 4, skal finde anvendelse på såvel personer, der fødes før, som personer der fødes efter dens ikrafttrædelse.

3. Bestemmelserne i denne konventions artikel 2 skal kun finde anvendelse på hittebørn, der findes på en kontraherende stats territorium, efter at konventionen er trådt i kraft i den pågældende stat.

Artikel 13

Denne konvention berører ikke sådanne videregående bestemmelser, der tager sigte på begrænsning af statsløshed, og som måtte være i kraft eller træde i kraft i en kontraherende stats lovgivning, eller som måtte foreligge eller blive optaget i nogen anden konvention, traktat eller overenskomst mellem to eller flere kontraherende stater.

Artikel 14

Uenighed mellem kontraherende stater om fortolkning eller anvendelse af denne konvention skal, hvis den ikke kan bilægges på anden måde, på begæring af en af de stridende parter forelægges for den Internationale Domstol.

Artikel 15

1. Denne konvention skal gælde for alle territorier, som ikke er selvstyrende, eller som er under formynderskab eller kolonistyre, samt for andre territorier uden for moderlandet, for hvis internationale forbindelser en kontraherende stat har ansvaret; medmindre andet følger af denne artikels stk. 2, skal den pågældende kontraherende stat på tidspunktet for undertegnelse, ratifikation eller tiltrædelse afgive erklæring angående de territorier uden for moderlandet, for hvis vedkommende konventionen umiddelbart skal finde anvendelse som følge af en sådan undertegnelse, ratifikation eller tiltrædelse.

2. Såfremt et territorium uden for moderlandet i statsborgerretlig henseende ikke behandles som en integrerende del af moderlandet, eller såfremt der i henhold til forfatning eller sædvane i den kontraherende stat eller territoriet uden for moderlandet kræves forudgående samtykke fra territoriet til konventionens anvendelse på dette, skal den pågældende kontraherende stat søge at sikre sig det nødvendige samtykke fra territoriet inden for tolv måneder fra datoen for den pågældende kontraherende stats undertegnelse af konventionen, og den kontraherende stat skal efter indhentet samtykke notificere De forenede Nationers generalsekretær herom. Denne konvention skal finde anvendelse på det eller de i notifikationen omhandlede territorium eller territorier fra den dato, på hvilken generalsekretæren modtager den nævnte notifikation.

3. Efter udløbet af den i denne artikels stk. 2 nævnte tolv-måneders frist skal de pågældende kontraherende stater give generalsekretæren meddelelse om resultaterne af de forhandlinger, der er blevet ført med de territorier uden for moderlandet, for hvis internationale forbindelser de har ansvaret, og som ikke har givet deres samtykke til anvendelsen af denne konvention.

Artikel 16

1. Denne konvention skal stå åben for undertegnelse i De forenede Nationers hovedsæde fra den 30. august 1961 til den 31. maj 1962.

2. Denne konvention skal stå åben for undertegnelse:

a) for alle De forenede Nationers medlemsstater;

b) for enhver anden stat, der indbydes til deltagelse i De forenede Nationers konference angående afskaffelse eller begrænsning af fremtidig statsløshed;

c) for enhver stat, som fra De forenede Nationers generalforsamling modtager opfordring til at undertegne eller tiltræde konventionen.

3. Denne konvention skal ratificeres, og ratifikationsinstrumentet deponeres hos De forenede Nationers generalsekretær.

4. De i denne artikels stk. 2 nævnte stater vil kunne tiltræde denne konvention. Tiltrædelse sker ved et tiltrædelsesinstrument som deponeres hos De forenede Nationers generalsekretær.

Artikel 17

1. Enhver stat kan på tidspunktet for undertegnelse, ratifikation eller tiltrædelse tage forbehold med hensyn til artiklerne 11, 14 eller 15.

2. Der kan ikke tages andre forbehold over for denne konvention.

Artikel 18

1. Denne konvention træder i kraft to år efter datoen for deponeringen af det sjette ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

2. I enhver stat, der efter deponeringen af det sjette ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument ratificerer eller tiltræder denne konvention, skal den træde i kraft på den halvfemsindstyvende dag efter vedkommende stats deponering af sit ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument, eller tidligst på datoen for denne konventions ikrafttrædelse i overensstemmelse med bestemmelserne i denne artikels stk. 1.

Artikel 19

1. En kontraherende stat kan når som helst opsig konventionen ved skriftlig notifikation til De forenede Nationers generalsekretær. En sådan opsigelse træder i kraft for den pågældende kontraherende stat eet år efter, at generalsekretæren har modtaget den.

2. I tilfælde, hvor denne konvention i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 15 er trådt i kraft i en kontraherende stats territorium uden for moderlandet, kan denne stat når som helst derefter med vedkommende territoriums samtykke notificere De forenede Nationers generalsekretær om den for territoriet særskilte opsigelse af konventionen. Opsigelsen træder i kraft eet år efter, at sådan notifikation er tilgået generalsekretæren, som skal underrette alle andre kontraherende stater om notifikationen og om datoen, på hvilken den er modtaget.

Artikel 20

1. De forenede Nationers generalsekretær skal underrette alle medlemmer af De forenede Nationer og de i artikel 16 omtalte ikke-medlemsstater om følgende enkeltheder:

a) undertegnelser, ratifikationer og tiltrædelser i henhold til artikel 16;

b) forbehold i henhold til artikel 17;

c) datoen for denne konventions ikrafttrædelse i medfør af artikel 18;

d) opsigelser i henhold til artikel 19.

2. De forenede Nationers generalsekretær skal, senest efter deponeringen af det sjette ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument, forelægge spørgsmålet om oprettelse af den i artikel 11 nævnte institution for generalforsamlingen.

Artikel 21

Denne konvention skal registreres af De forenede Nationers generalsekretær på datoen for dens ikrafttrædelse.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har nedenstående befuldmægtigede undertegnet denne konvention